

3 МАНДРІВКИ ПО ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ І РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ.

Стаття українського робітника тов. Д. М. С. зі Сдобори, який в минулому місяці прибув в Канаді зі своєї мандрівки по Західній Україні й Радянському Союзі.

Сдобори, Онт.

Перебувши в Канаді поверх сімнадцяти років, закортіло мене поїхати до старого краю відвідати свою родину. Приїхав до села П. на Буковині, яка зараз знаходиться під пануванням болярської Румунії.

Ходив по селах і розмовляючи з селянами, не почув я ні від одного селянина, який сказав би, що йому добре, а всі як один нарікають, що минулого року град збіжжя вимотав на пш, хліба не було і селяне заїдали в довги по самі вуха. Грошей понаїмали в банках, які зараз за процент забірають від селян, що попало, а то: худобу, свині, вівці, поле і так псувають селян з торбами. Економічна криза в Румунії така страшна, якої ще ніхто не пам'ятає.

Ціна на живий скот і на збіжжя впала до найнижчого степеня. Корова, яка коштувала минулого року десять тисяч, тепер чотири тисячі левів. Корсиджита (сто кіло) платився від 9 до 10 тисяч левів, а зараз 120 до 150 левів; морт поля платився від 40 до 50 тисяч левів, тепер 12 до 15 тисяч левів. (За долара є 168 левів.) Країна не відбудується, а ще до решти занепадає. Там, де були перед війною царські дороги (гостинці), ще людська рука їх не рухала. Коли прийде час поїхати такою дорогою пару кілометрів, то одразу треба відлежати від ямів та вибоїв. По більших містах, як наприклад в Чернівцях, величезні будинки повніще війною, стоять по сьогоднішній день пустою. Це саме на Звинячу, Крестатичу і ін. Міст над рікою Прут в Чернівцях, який був знищений німцями, задовго вдалося Румунії цього року відбудувати. Це саме і на Дністрі коло Заліщиць, відбудовано залізничний міст спільно з Польщею, а для переїзду фінанси, то тільки фінанси і залізо стремають з води. Де були колись зелені букові ліси, сьогодні румунська влада ліси понищила до тра, а поле віддала в аграрне (себе на політкі), а інше віддала по сім до десяти моргів своїм колоністам, тільки румунам, а українцям давить у політкі не дала.

В цілій Буковині всі школи зрумунізовані. Діти, які кінчать сільську школу, не знають навіть підписатися. Читати не вміють не то по українськи, але навіть і по румунськи.

За так довгий час мого перебування в Канаді, я, приїхавши до села, не пізнав доріг, хатів, а навіть і людей. Все змінилось до непізнання. Хати старенькі, зліплені з бочота, рокирті соломою, попрієдали трохи що не до землі. Ввійди до такої хатчини, а вона поїпірава патиками, щоб не впадала. Сядеш на лаву, то рукою

легко досягнеш стелі. А боги (образи) понавішували від порста навколо по стінах. Відстані між селянами, аздається мені, далеко більша, як перед війною. П'ярка ваша була 6 година, як би ви посміли їм дещо сказати, наприклад, проти релігії або святих. За таке буде про вас знати ціле село, а пів найборше.

От здається зі мною сільський поміщик, зачали дещо говорити, опісля питає він мене, чи і я такій, як той, що приїхав недавно з Америки і каже, що бога нема; попа ані церквів людям не треба і т. д.

Виходить, що деякі селяне, як що вчуться, зараз несуть до пона, а цей той голосить про таку людину, як безбожника, прилюдно в церкві.

Організації ні товариства в селі нема, поговорити і обмінятися з своїми думками нема з ким. Як що сказати про радянську господарку, так на другий день вже буде знати жандармерія. Провокація ще на денний порядок.

Ніхто з селян навіть і не подумав, як би вийти з теперішньої господарки на кращу. Майже всі ще вірять в якусь невидиму силу, що спасе їх від теперішнього панування румунських боляр, а тоді буде краще жити, як тепер. Про організацію, яка могла б покласти вземь пануванню кінець, навіть ніхто і слухати не хоче.

Провокація, як і сказав попередньо, ще на денний порядок. Не вступив чоловік слова сказати, як сїгуранца (а П тут не бракує в кожній селі) зараз довідається, а тоді пересидують до крайної міри. Приїде і застає не пів фіри гною на оборі, плати кару; не спущений, плати 150 левів каря, а ві, то ця ліб арешту; худобина спущилася і побігла селом, плати кару. І так без кінця кара за карою, що і рахунку її немає.

Податок є державний і є громадський. Державний раз а найбільше два рази на рік, а громадський чотири, а то і п'ять разів на рік. Громадський податок накладають від поля, худоби, свиний, овець, дробу, а навіть і від псів. Середньому господарю, як нарахують за все, то часом від двох до трох тисяч левів. Громадський податок має таку саму силу, як і державний. Не може чоловік такого податку заплатити на означений час, тоді фантують, що найкращу худобину і як до чотирнадцять днів не заплатити, так опісля публічно продають на ліценції заїждармо. Як часом не вистарчить на означену суму, фантують другий раз.

На що їдуть ці податки? На платню начальника шість тисяч левів річно; двом вартівникам по шість тисяч левів; гайдук сім ти-

сяч; сільський писар вісім тисяч з половиною левів; заступник начальника три тисячі левів і так далі. Селяни цими податками так сильно пригнічені, що не мають за що своє обійстя обгородити, а все стоїть пустою. Будинки повалені, плати поналені, саді повирубувані, однім словом — пуста скряя по всіх селах.

Про Радянський Союз ні селі селяни не мають великого поняття. Про нього знають тільки попи і вчителі, але ці люди хотіли знати, то селянам доброго про нього нічого не скажуть, а тільки представляють більшовиків великими безбожниками, що церкви пишуть, а попів з торбами пускають.

От що сказав мені в довній розмові директор школи: "Як можна погодитися з політикою більшовиків, коли в них є так, що хто хоче той робить, а не хоче, то байдакує. Опісля приходять до першого лішого газди, який має хліб, і сїлою забірає від него збіжжя та худобу".

Я гостро тако брехню заперечив і сказав, що в Радєокоі такого не було і нема, а є гасла, що хто не робить, той не їсть.

Селяни, почувши таку брех-

МИ ПОБАЧИЛИ ВЕЛИКУ РІЖНИЦЮ МІЖ НАПІТАЛІСТСЬКИМ СВІТОМ А РАД. СОЮЗОМ

Повертаючи з Румунії до Польщі, перебув я кілька днів в місті Львові, але не почув я там українського слова, тільки гомонили по-польськи. Приїхав на ресторан, уся служба, що обслуговує гостей, не говорить, інакше тільки "прошу пана", "слухай пана", "слухай пана", і так без кінця, аж обридло слухати пан та пан. Польські пани приходять до ресторану, скажуть дати собі по галубі доброго пива, позакурюють левка на довгих цибухах, тільки нарікають, що хамство, себто робітники, бунтують і не дають їм спокійно вести гоїне життя.

На 7 серпня п. р. ми переїхали польсько-радянський кордон. Це була яка мила до кордону, як ми побачили на колійовій дорозі брами, на яких повішали червоної прапори. Не знаю, чи з жалю чи з радості, серце забилось, а на душі так легко стало, як ніколи передтим. А де тому, що ми за кілька хвилин мали вступити на вільну нашу батьківщину, Радянську Україну, де нема панів і рабів, а всі рівні, як брати; де нема гізкувачів ані випскуванців, а всі ділять своїми плодами праці. Тут вже не почуєш що друге слово "пан", а товариш. Приїхавши на станцію Шенетівка, нас привітали, як закордонних братів, по товаришески. Ми тут почули свою рідну мову, якою запитано нас, де і відки ми їдемо.

Ми побачили тут дуже велику різницю між буржуазними державами, як Румунія і Польща, а Радянським Союзом. В Румунії і Польщі правлять державою пани капіталісти і випскувають робітника до крайної міри, а Радянською Україною правлять самі робітники.

Ідучи потягом душа аж радіє дивитися на поля, де вже немає меж, а в тільки один великий як море лан, який селяни обробляють колективно. Люди, як мурашки вихаються по полі, збираючи жито, пшеницю і т. ін.

Приїхавши на 9 серпня до столиці Радянської України, Харкова, ми зустрінулися з пролетарським шпешеником тов. Ірчаном, І. Ткачуком, Нікфоромом і іншими, які нас дуже радо привітали. Тов. Ірчан зараз нас винищував про канадських товаришів і товаришів взагалі, а по товаришів з Вінніпегу і Торонто ажрема.

На другий день ми заїзнилися з комсомольцями, які нас радо привітали, а вечером нас забрали в Комсомольський Садок, де ми побачили всьє за бавки, як для дітей так і для старших. Тут побачили кіно під голім небом, де тисячі присутніх дивляться на нього безплат-

но від попів та вчителів дають їм на це віру і лише головами покивують та кленуть більшовиків.

За цілий час (24 дні) мого перебування на селі, май я нагоду поговорити з попом, директором школи і з студентами, що покінчили шість клас гімназійних, але ніхто з них не сказав поєв на користь бідного селянина. А про організацію як їм спішно, то так, як від окопу підскачуть і скажуть, що на селі селянам організації ніякої не треба, а тільки потрібно П робітникам в місті, де робиться будівку роботу. На селі організація безкорисна тому, що селяне ще до організації челоарілі. Їх організація в літі це коса, граблі і серп, а в зимі ціп і лопата.

Не думайте, товариші, що це говорять люди, які на позитиві не розуміються! Ні, це говорять інтелігенція, яку цей селянин утримує своїм потюх і кровю. Про це можна писати дуже багато, але школа забирати дорогого місяця на сторінки нашого часопису. Я краще напишу зараз про Радєоко, в якій я перебув близько місяць.

МИ ПОБАЧИЛИ ВЕЛИКУ РІЖНИЦЮ МІЖ НАПІТАЛІСТСЬКИМ СВІТОМ А РАД. СОЮЗОМ

Повертаючи з Румунії до Польщі, перебув я кілька днів в місті Львові, але не почув я там українського слова, тільки гомонили по-польськи. Приїхав на ресторан, уся служба, що обслуговує гостей, не говорить, інакше тільки "прошу пана", "слухай пана", "слухай пана", і так без кінця, аж обридло слухати пан та пан. Польські пани приходять до ресторану, скажуть дати собі по галубі доброго пива, позакурюють левка на довгих цибухах, тільки нарікають, що хамство, себто робітники, бунтують і не дають їм спокійно вести гоїне життя.

На 7 серпня п. р. ми переїхали польсько-радянський кордон. Це була яка мила до кордону, як ми побачили на колійовій дорозі брами, на яких повішали червоної прапори. Не знаю, чи з жалю чи з радості, серце забилось, а на душі так легко стало, як ніколи передтим. А де тому, що ми за кілька хвилин мали вступити на вільну нашу батьківщину, Радянську Україну, де нема панів і рабів, а всі рівні, як брати; де нема гізкувачів ані випскуванців, а всі ділять своїми плодами праці. Тут вже не почуєш що друге слово "пан", а товариш. Приїхавши на станцію Шенетівка, нас привітали, як закордонних братів, по товаришески. Ми тут почули свою рідну мову, якою запитано нас, де і відки ми їдемо.

Ми побачили тут дуже велику різницю між буржуазними державами, як Румунія і Польща, а Радянським Союзом. В Румунії і Польщі правлять державою пани капіталісти і випскувають робітника до крайної міри, а Радянською Україною правлять самі робітники.

Ідучи потягом душа аж радіє дивитися на поля, де вже немає меж, а в тільки один великий як море лан, який селяни обробляють колективно. Люди, як мурашки вихаються по полі, збираючи жито, пшеницю і т. ін.

Приїхавши на 9 серпня до столиці Радянської України, Харкова, ми зустрінулися з пролетарським шпешеником тов. Ірчаном, І. Ткачуком, Нікфоромом і іншими, які нас дуже радо привітали. Тов. Ірчан зараз нас винищував про канадських товаришів і товаришів взагалі, а по товаришів з Вінніпегу і Торонто ажрема.

На другий день ми заїзнилися з комсомольцями, які нас радо привітали, а вечером нас забрали в Комсомольський Садок, де ми побачили всьє за бавки, як для дітей так і для старших. Тут побачили кіно під голім небом, де тисячі присутніх дивляться на нього безплат-

но від попів та вчителів дають їм на це віру і лише головами покивують та кленуть більшовиків.

За цілий час (24 дні) мого перебування на селі, май я нагоду поговорити з попом, директором школи і з студентами, що покінчили шість клас гімназійних, але ніхто з них не сказав поєв на користь бідного селянина. А про організацію як їм спішно, то так, як від окопу підскачуть і скажуть, що на селі селянам організації ніякої не треба, а тільки потрібно П робітникам в місті, де робиться будівку роботу. На селі організація безкорисна тому, що селяне ще до організації челоарілі. Їх організація в літі це коса, граблі і серп, а в зимі ціп і лопата.

Не думайте, товариші, що це говорять люди, які на позитиві не розуміються! Ні, це говорять інтелігенція, яку цей селянин утримує своїм потюх і кровю. Про це можна писати дуже багато, але школа забирати дорогого місяця на сторінки нашого часопису. Я краще напишу зараз про Радєоко, в якій я перебув близько місяць.

МИ ПОБАЧИЛИ ВЕЛИКУ РІЖНИЦЮ МІЖ НАПІТАЛІСТСЬКИМ СВІТОМ А РАД. СОЮЗОМ

Повертаючи з Румунії до Польщі, перебув я кілька днів в місті Львові, але не почув я там українського слова, тільки гомонили по-польськи. Приїхав на ресторан, уся служба, що обслуговує гостей, не говорить, інакше тільки "прошу пана", "слухай пана", "слухай пана", і так без кінця, аж обридло слухати пан та пан. Польські пани приходять до ресторану, скажуть дати собі по галубі доброго пива, позакурюють левка на довгих цибухах, тільки нарікають, що хамство, себто робітники, бунтують і не дають їм спокійно вести гоїне життя.

На 7 серпня п. р. ми переїхали польсько-радянський кордон. Це була яка мила до кордону, як ми побачили на колійовій дорозі брами, на яких повішали червоної прапори. Не знаю, чи з жалю чи з радості, серце забилось, а на душі так легко стало, як ніколи передтим. А де тому, що ми за кілька хвилин мали вступити на вільну нашу батьківщину, Радянську Україну, де нема панів і рабів, а всі рівні, як брати; де нема гізкувачів ані випскуванців, а всі ділять своїми плодами праці. Тут вже не почуєш що друге слово "пан", а товариш. Приїхавши на станцію Шенетівка, нас привітали, як закордонних братів, по товаришески. Ми тут почули свою рідну мову, якою запитано нас, де і відки ми їдемо.

Ми побачили тут дуже велику різницю між буржуазними державами, як Румунія і Польща, а Радянським Союзом. В Румунії і Польщі правлять державою пани капіталісти і випскувають робітника до крайної міри, а Радянською Україною правлять самі робітники.

Ідучи потягом душа аж радіє дивитися на поля, де вже немає меж, а в тільки один великий як море лан, який селяни обробляють колективно. Люди, як мурашки вихаються по полі, збираючи жито, пшеницю і т. ін.

Приїхавши на 9 серпня до столиці Радянської України, Харкова, ми зустрінулися з пролетарським шпешеником тов. Ірчаном, І. Ткачуком, Нікфоромом і іншими, які нас дуже радо привітали. Тов. Ірчан зараз нас винищував про канадських товаришів і товаришів взагалі, а по товаришів з Вінніпегу і Торонто ажрема.

На другий день ми заїзнилися з комсомольцями, які нас радо привітали, а вечером нас забрали в Комсомольський Садок, де ми побачили всьє за бавки, як для дітей так і для старших. Тут побачили кіно під голім небом, де тисячі присутніх дивляться на нього безплат-

МІЖНАРОДНИЙ РОБІТНИЧИЙ РУХ.

ЛІКВІДАЦІЯ ПРОФРУХУ В ЛОДЗІ.

Масові арештування лодзинських робітників.

Рівночасно з ліквідацією профсоюзів у Варшаві відбувся також розгром профспілкового руху в Лодзі.

Цими днями лодзинська поліція впала на засідання червоної фракції Фкружної комісії профспілок (вул. Замейгофа 17), арештувала всіх присутніх і льокаль опечатала.

По звітженіям польської буржуазної преси, червона фракція вела акцію в напрямі викликання загального страйку в Лодзі та робітничих заводів. Підчас ревізії в льокаль мала поліція знайти багато матеріалу, який має доводити, що фракція стояла в тісному контакті з Комуністичною Партією Польщі.

МЕКДОНАЛДІВ ПОСОЛ — КАТ УГОРСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Розправа з демонстрантами і ініціативи агента "робітничого" уряду.

Майже всі празькі газети сповіщають, що підчас великої демонстрації будапештського робітництва і вересня проти демонстрантів вирядили військо з кулеметами та пацеровими автомобілями в наслідок утручання англійського посла.

Зокрема "Народні Політика" повідомляє: "Після 3 години вдень вилітає наказ зосередити військо у внутрішніх районах Будапешту. Це зроблено на вимогу англійського посольства, що

вдалося до міністерства закодних справ з пропозицією вжити заходів проти небезпечки, яка загрожує чужоземцям".

СУДОВА РОЗПРАВА З РЕДАКТОРОМ ОРГАНУ ФРАНЦУЗЬКОГО КОМСОМОЛУ.

Заарештованого в липні редактора центрального органу французького комсомолу "Авангард" тов. Тонне засуджено на рік ув'язнення й 3,000 франків штрафу.

КОРЕЙСЬКИЙ ПОВСТАНСЬКИЙ РУХ У МАНДЖУРІ.

З Харбіну сповіщають, що в окрузі Цзяндао (Гірінська провінція в Манджурії) була суттєва між корейським партизанським загonom і китайськими сабатами. Двох корейців забили, а 50 забрали в полон. Зв'язок між м. Тадагау і сусідніми пунктами притинився, бо партизани перерізували телеграфні дроти. Підсилення партизанського руху пояснюють жорстокими репресіями японської влади проти корейців у Манджурії у зв'язку з роковиною захоплення Кореї.

У Гірінській провінції китайський військовий польовий суд засудив на смерть 17 корейців. Корейців винуватили в належності до компартії, в активній боротьбі проти імперіалізму й в збройному нападі на залізницю Гірін-Дунхуо. Вирок виконано. Сьоми корейцям, що перебувають під арештом, теж загрожує смертна кара.

ЗАМОВЛЯЙТЕ НОВУ КНИЖКУ!

ЩОЯНО ВИЙШЛА З ДРУКУ І ПРОДАЄТЬСЯ ПО ДЕШЕВІЙ ЦІНІ ДУЖЕ ЦІННА КНИЖКА

ПЕТ ЛЮРІВЩИНА ПЕРЕД ПРОЛЕТАРСЬКИМ СУДОМ

("СПІЛНА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ")

Матеріали зібрані на основі судових зізнань керівників "СВУ", промова громадського обвинувача т. П. Любченка та засуд ефремівиць.

Накладом РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКОГО ВИДАВНИЧОГО ТОВАРИСТВА

Binniger, Man., Канада 1930

Книжка має 185 сторін друку, написана на дуже важну сучасну тему.

ЦІНА ЛИШЕ 30 ЦЕНТІВ.

Для організацій, що замовляють для продажі більшу кількість звичайний опуст.

Замовлення разом з належитістю засилайте до:

WORKERS AND FARMERS BOOK STORE

600 SELKIRK AVENUE WINNIPEG, MAN.

ЦІНА ЦЕЛ БРОШУРН ЛИШЕ 10 ЦЕНТІВ

WORKERS PUBLISHING ASS'N 850 BAY STREET, TORONTO, ONT.

ЛИШЕ ЩО ВИЙШЛА З ДРУКУ НА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ДРУГА НОВА БРОШУРА ДЛЯ КАНАДІЙСЬКИХ РОБІТНИКІВ ПІД НАЗВОЮ

БОРОТИСЬ ЧИ ГОЛОДУВАТИ!! FIGHT OR STARVE!!

Написав Стюарт Сміт

Брошура висноє значення теперішньої економічної кризи канадського капіталізму для канадських робітників.

В ній викривається зрадичу ролю реформістів і трейд-юніонів зрадичів в сучасний період загострених боїв канадської робітничої класи.